

Stanowisko

Związku Miast Polskich w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej

Związek Miast Polskich negatywnie opiniuje projekt ustawy o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Za wadliwe uważamy upoważnienie ustawowe do określenia zasad organizacji konkursu na stanowisko dyrektora instytucji kultury w rozporządzeniu wydawanym przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Spowoduje to oddanie możliwości swobodnego uregulowania przedmiotowych postanowień przez resort, bez konieczności uwzględnienia opinii parlamentarzystów, samorządów terytorialnych czy też organizacji obywatelskich.

Zauważyć należy również, że w stosunku do projektu zmian ustawy z lutego 2018 r. ustawodawca zrezygnował z zamieszczonego w nim uprzednio zapisu: „5a. W przypadku przeprowadzania konkursu na stanowisko dyrektora instytucji kultury, niebędącej instytucją, o której mowa w ust. 2, organizator powołuje komisję konkursową w skład, której wchodzi nie mniej niż 3 osoby”.

Powyższe powoduje, że w samorządowych instytucjach kultury, które nie znajdują się w wykazie MKiDN, obejmującym instytucje o szczególnym znaczeniu dla kultury narodowej, przeprowadzenie konkursu nie jest obowiązkowe.

Z jednej strony utrzymuje to swobodę organizatora samorządowej instytucji kultury odnośnie warunków wyboru jej dyrektora, z drugiej zaś tworzy sytuację, kiedy zasady wyboru nie są w żaden sposób uregulowane, co w perspektywie może prowadzić do obniżenia jakości pracy instytucji kultury.

Pozytywnie oceniamy natomiast wyłączenie możliwości zasiadania w komisji konkursowej osoby będącej małżonkiem, krewnym lub powinowatym takiej osoby w linii prostej, krewnym lub powinowatym takiej osoby w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie oraz nie może pozostawać wobec niej w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to rodzić uzasadnione wątpliwości, co do obiektywizmu lub bezstronności członka komisji.

Sugerujemy, aby zapisy art. 16 projektu ustawy doprecyzować:, w jakiej formie i w jaki sposób zapadają decyzje komisji konkursowej, np. w drodze głosowania, zwykłą większością głosów, pod warunkiem obecności, co najmniej 2/3 składu komisji. Wskazane powyżej zapisy są istotne dla procedury organizacji i przebiegu konkursu, dlatego powinny zostać zawarte w ustawie, a nie w rozporządzeniu.

Zapisy pkt. 5d - 5g nie zawierają żadnych informacji dotyczących możliwości odwoływania się od zapadłych na ich podstawie decyzji (np. decyzja o nieustaleniu w wyniku negocjacji warunków powołania na stanowisko dyrektora). Zasadne jest wyraźne wskazanie, że przedmiotowe decyzje są ostateczne i nie przysługuje w stosunku do nich odwołanie, lub też wskazanie, że odwołanie jest możliwe, z oznaczeniem terminu na jego złożenie i wskazaniem organu, który będzie je rozpatrywał.

Naszym zdaniem, potrzebna jest także regulacja jednoznacznie przesądzająca o tym, że konkurs może być nierozstrzygnięty: Konkurs może być nierozstrzygnięty w razie stwierdzenia przez komisję konkursową, że żadna oferta nie spełnia warunków określonych w ogłoszeniu o konkursie lub że żaden z uczestników dopuszczonych do udziału w konkursie nie spełnia wymagań stawianych dyrektorowi oraz ta, która określa obowiązki organizatora

wobec wyłonionego w drodze konkursu kandydata. Organizator przedstawia kandydatowi wyłonionemu w konkursie warunki powołania na stanowisko dyrektora instytucji kultury określone z uwzględnieniem warunków konkursu i dokumentów przedstawionych w jego trakcie przez kandydata.

Za uzasadnioną uważamy, zawartą w projekcie ustawy możliwość przekształcenia instytutów badawczych działających w dziedzinie kultury w państwowe instytucje kultury, dzięki czemu możliwe będzie zachowanie dorobku naukowego i kontynuowanie działalności na zasadach niekomercyjnych. Zwłaszcza, że przekształcenie może nastąpić jedynie po złożeniu wniosku do ministra w przedmiotowej sprawie przez dyrektora lub radę naukową instytutu.

Uważamy jednak, że niezbędne jest sprecyzowanie kwestii sukcesji praw podmiotowych w takich sytuacjach, zwłaszcza prawa własności i innych praw rzeczowych. Istotne tu jednak będzie jasne sprecyzowanie warunków, jakie powinny spełniać te jednostki, aby dostać szansę na uzyskanie nowej formy prawnej.

O ile przepis art. 25 ust. 1a wystarczająco jasno przewiduje wstąpienie nowej instytucji kultury w stosunki zobowiązaniowe zlikwidowanego instytutu badawczego, to redakcja tego przepisu budzi wątpliwość, czy nowa instytucja kultury nabywa własność i inne prawa rzeczowe (np. użytkowanie wieczyste gruntu) zlikwidowanego instytutu badawczego.

Niejasność ta dotyczy zresztą wszystkich przypadków przekształceń instytucji kultury objętych dotychczasową regulacją art. 25 ust. 1a ustawy (a więc instytucji łączonych, dzielonych, przekształconych lub przekazywanych w trybie ustawy). Proponuje się sprecyzowanie tego w dodatkowym zapisie w art. 25 ust. 1a ustawy.

Należy zaznaczyć, że w obecnym kształcie ustawa nie reguluje kwestii przenoszenia własności mienia przez organizatora na tworzoną przez siebie instytucję kultury. Problem ten jest szczególnie istotny w odniesieniu do instytucji kultury gromadzących dobra kultury – muzeów i bibliotek. Proponuje się, więc wprowadzenie do art. 12 ustawy odnośnego przepisu.

Wskazujemy, że proponowana zmiana ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej polegająca na nałożeniu na organizatora instytucji lub na instytucję kultury obowiązku podania do publicznej wiadomości programu, o którym mowa w art. 15 ust. 5 przedmiotowej ustawy będzie naruszała ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych oraz ustawę z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Dlatego też udostępnienie programu będzie wymagało zanonimizowania części danych w zakresie adresu zamieszkania dyrektora instytucji i danych, które stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa.

Warszawa, 25 maja 2018 r.

Za Zarząd

Prezes
Związku Miast Polskich

Zygmunt Frankiewicz